

radical de la independència dels Països Catalans, aprofita per clavar simpàtiques punyalades d'ironia no precisament fina a les imatges rialleres i calmades dels nostres estimats governants.

És cert que els països que no s'esforcen a riure's de si mateixos estan condemnats a fer riure, i l'Anna Grau ho sap molt bé. Per tant, *El dia que va morir el President*, llibre fresc, xamós i proçaç, ens convida a un munt de franques i sanes riallades on el protagonista —és a dir, el periodista de pa sucat amb oli— es veu envoltat per una sèrie contínua d'atípiques situacions quasi inextricables, tot plegat a tall de *thriller*, abans ja de veure el president de la Generalitat de Catalunya amb un ganivet ninja clavat entre coll i esquena. L'interrogant «qui ha comès l'assassinat?» ens perseguirà fins al final com una obsessió. I és que el subtítol de la coberta, *Novel·la sobre la política catalana*, no anuncia el contingut real de l'obra. Aquí els polítics abandonen la histriònica quotidianitat pública per plorar a llàgrima viva, riure, emocionar-se i, en definitiva, expressar els seus sentiments i secrets en veu alta.

La paròdia, estímul de l'obra, no s'enclapera en el mer escarni del polític consuetudinari, sinó que en mostra el semblant ocult, allò que tots voldríem saber-ne. La quimèrica i vidriosa incursió de l'autora arriba fins al moll de l'os del que ens és amagat, i el que ens revela aquesta croada cap a la sinceritat és tota una orgia comicokafkiana. M'explico: la referència a la comicitat és evident tan bon punt s'han llegit un parell de pàgines, i la kafkiana és deguda als plantejaments i a les salvatges solucions aparegudes en l'acció. A qui se li acudeix imaginar-se una batalla campal entre convergents tirant-se mòbils pel cap? O un carril bici subterrani només conegut per en Roca i en Maragall que comunica amb el Palau de la Generalitat? I en Borrell vestit de cordovès a la Feria de Abril? Acudits com aquests denoten un gran sentit de l'humor,

ahora que marquen la pauta d'una història que cada vegada s'embulla més. Un cop s'ha arribat al nivell laberíntic qualsevol cosa és acceptable, i el somriure constant, provocat per la inesgotable fertilitat humorística del llibre, demostra la utilització d'un enginy ben agut en una novel·la on tothom rep.

Per cert, s'ha de recordar la següent obvietat: qualsevol semblança amb el món real és categòricament volguda, no és pura coincidència.

Guillem Molla

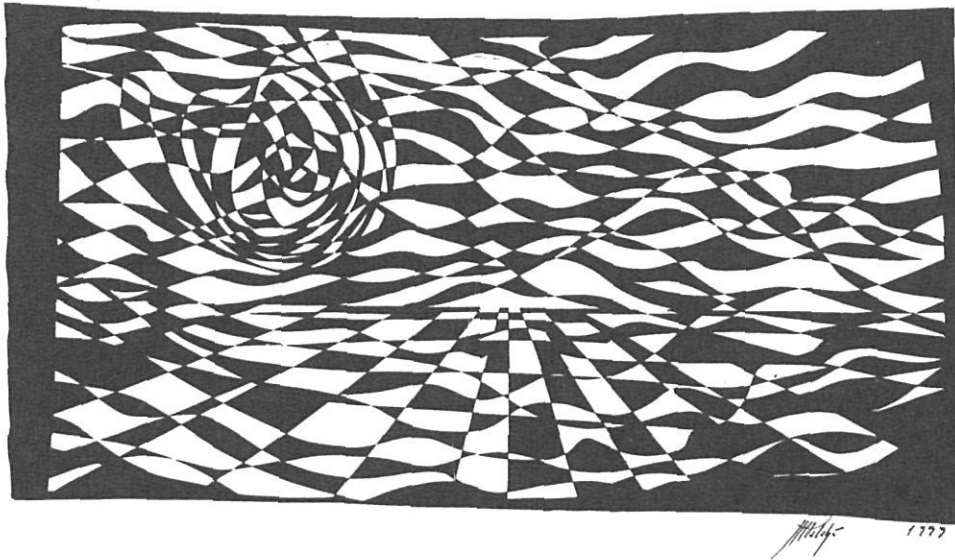
EL QUE COMPTA ÉS LA INTENCIÓ

Ivan ALONSO.
Abecedari de la decepció.
Ed. Empúries.
Barcelona, 1999.
100 pàg.

Pere Puig, a la secció de Cultura i Espectacles d'*El Punt* del 16 d'abril de l'any passat, citava unes paraules que Imma Merino va pronunciar com a responsable de la presentació, a la Llibreria 22, de l'última obra guanyadora del premi Just M. Casero de narrativa curta, *Abecedari de la decepció*, d'Ivan Alonso: «Alonso ens vol fer veure que la naturalesa humana està condemnada a la insatisfacció, a la infelicitat. El desig que ens esperona sempre és una trampa».

En moltes ocasions, l'*Abecedari de la decepció* és també l'abecedari de la solitud. «Galatea» és, en aquest sentit, un capítol bellíssim. L'episodi de Pigmalíon i Galatea és un dels més bonics i lúcids que ha donat la mitologia clàssica. L'amor fa de l'objecte de desig una escultura ideal i perfecta, però un cop l'enamorament passa arriba la consciència del desastre. D'aquesta manera, el d'Orfeu és, potser, un dels capítols que dona més sentit a aquest llibre. Orfeu és un personatge mitològic que s'atreveix a donar forma real als seus desitjos, fins els més impossibles. Però fracassa igualment. El destí de l'home és la insatisfacció. Gosar donar forma als desitjos és prendre consciència de la impossibilitat d'aquest acte, perquè, com els amors més idealitzats, mai respon totalment a les expectatives. Aquest Orfeu que, a l'obra d'Ivan Alonso, viatja en avió en forma de cèlebre director de cinema, és també un insatisfet, tot i haver tingut l'audàcia de satisfer tots els seus anhels. Perquè, al capdavall, el compliment del desig és una forma d'elecció, i l'elecció implica sempre una renúncia. Així, i reprenent la idea central de la presentació d'Imma Merino, tot sembla indicar que *Abecedari de la decepció* beu de les idees de Schopenhauer sobre la impossibilitat de satisfer la voluntat. L'última part de l'obra és la crònica de la teòrica satisfacció dels desitjos. Tots nosaltres som Orfeus i Prometeus que paguem amb la insatisfacció i el dolor la satisfacció dels nostres desitjos. Tots som, sobretot, Tàntals, amb allò que desitgem a l'abast, Quimeres mai resoltes.

A la resta del llibre, la insatisfacció prové bàsicament de l'escepticisme menys saludable (l'apàtic), que ens condemna a l'incompliment d'allò que desitgem. El llibre és un elogi constant (i els capítols que clouen cadascuna de les parts ho fan ben explícit) de les coses que no passaran mai. Amb gran lucidesa, aquesta obra

ens ve a dir que la vida dels homes (en definitiva, totes les voltes del món) està teixida bàsicament d'intencions. Lligat a l'esplèndida última idea de la primera part, aquesta és l'autèntica naturalesa de les coses, segurament també de l'Art. La citació inicial de Picasso es pot respirar, doncs, en tota la seva magnitud. Definitivament, la decepció és la vida. Oblit, pèrdua, ombra. Oblidar, perdre, fer que quelcom (o algú) esdevingui ombra. Accions que es poden fer voluntàriament o de manera involuntària. Les accions que mouen els homes. La vida dels homes és el poema que mai s'escriurà.

Ivan Alonso decideix identificar-se en la conclusió de cadascuna de les parts amb personatges mitològics que il·lustren la vanitat: Faetont, Ícar, Níobe... Però renuncia a presentar-se com a Zeus. Caldria preguntar-se si l'autèntica obra d'Ivan Alonso és la que ha escrit o la que mai escriurà. En qualsevol cas, els seus lectors sí que podem felicitar-nos. De decepció, poca. Una obra magnífica.

David Cuenca Ros

ESPERANT UN TEMPS DE GUANYAR

Maria Mercè ROCA.

Temps de perdre.

Columna. Barcelona. 1999. 134 pàg.

Escrivia Konstandinos Kavafis en uns versos que bé reflectien la saviesa hel·lènica subjacent: «Sempre tingues al cor la idea d'Ítaca. / Has d'arribar-hi, és el teu destí. / Però no forçis gens la travessia. / És preferible que duri molts anys [...] / Ítaca t'ha donat el bell viatge. / Sense ella no hauries pas sortit cap a fer-lo. / Res més té que et pugui ja donar. / I si la trobes pobra, no és que Ítaca t'hagi enganyat. / Savi com bé t'has fet, amb tanta experiència, / ja hauràs pogut comprendre què volen dir les Ítaques». Tenint en ment aquesta idea, que no és res més que una paradoxa aparent (has d'anhelar l'arribada a Ítaca, però no cal que apresis el viatge), crec que la lectura de *Temps de perdre*, de Maria Mercè Roca, es fa més enriquidora.

Laura, la protagonista de l'última novel·la d'aquesta autora gironina, és per damunt de tot una persona curulla d'inquietuds que

es resisteix a resignar-se davant una vida grisa i rutinària. La seva principal cobejança es tradueix en esperar un capgirell del destí que li regali una època de benaurança. Ella vol «marxar, canviar, deixar la fàbrica» on treballa durant vuit hores planxant pantalons. És aquest anhel el que la converteix en un personatge interessant, ja que l'evolució que experimenta al llarg de les pàgines d'aquesta obra la fa més madura i segura de si mateixa. Potser ens trobem dins la pell d'una adolescent que, davant la possibilitat d'escollir diversos camins que la guiaran per distintes vides, no té del tot clar què desitja, però sí el que no pretén ser en un futur potencial. Laura creu que es mereix un demà millor que el que han tingut els seus pares, o la seva germana gran, que s'ha casat. La seva família accepta sense escarafalls ni victòries la vida anodina que els ha tocat presenciar. Ella, però, es gira d'esquena davant l'herència familiar i aposta per uns dies venidors enlluernadors, alhora que incerts, que ella pinta amb colors somniadors.

És probablement aquest objectiu, que podríem associar amb la idea d'Ítaca de Kavafis, el que la mena a París perseguint, per intentar encaixar, un somni. Però creia aquest gran poeta que a Ítaca s'hi arribava després d'un viatge llarg, «ple d'aventures, ple de coneixences», i Laura és una criatura impacient que permet que els seus sentiments siguin els seus consellers més fidels. Per tant, abandonant amb una mentida la llar familiar i oblidant les abraçades del seu primer amor, es disposa a seguir la petjada d'un noi que amb la seva mirada li ha omplert la vida i amb el seu cos l'ha convertit en una dona, mudant així el vestit de l'adolescència que l'havia embolcallat durant anys.

No deixa de ser irònic que, tot i que fuig a París per intentar capturar amb la seva il·lusió una quimera, i després ensopega amb duresa davant la fisonomia del desengany, en aquest cas amorós, acabi retrobant-se amb el món humil i senzill, preservador i generós que és de fet el que porta intrínsec a la seva persona. Aquest cop, ja no són piles de pantalons el que ella fa minvar o engrandir amb el treball de les seves mans i amb el suor del seu rostre, sinó plats, estibes de plats que renta i esbandeix amb una espurna d'esperança als ulls. Potser amb aquesta ocupació en un petit bistròt, que li omple les hores i li escola els pensaments obscurs aigüera avall, nota que el món no se li fa tan petit i que aquesta ciutat màgica i enamoradissa té més espai per encabir-hi la seva utopia.

Maria Mercè Roca teixeix amb encert cada capítol de la novel·la —uns on l'acció progressa, altres de pur alentiment per intentar esperonar l'interès del lector—, seguint un estil clar i amè